

Др Тајјана Д. Бујарски, ванредни професор  
Универзитет у Новом Саду  
Правни факултет у Новом Саду  
T.Bugariski@pf.uns.ac.rs

## ИЗАЗОВИ ОРГАНИЗОВАНОГ ЕКОЛОШКОГ КРИМИНАЛИТЕТА<sup>1</sup>

**Сажетак:** Животна средина као укључивост природних и радом створених вредности и њихови међусобни односи, представља комплексну проблематику која није само изазов за законодавца у смислу како да је заштити од угрожавања, већ и за неадекватне друштвене појаве, као што је криминалитет. Динамична неадекватна друштвена појава, иманентна сваком друштву, криминалитет је нересано у процесу „адапације“ у смислу модификација посвојених и настанка нових јавних облика. Један од савремених јавних облика криминалности је еколошки криминалитет који мултиплицира своје конкретне облике испољавања, а што је последица изузетне разноликости животне средине у којој починиоци кривичних дела нересано проналазе нове објекте радње извршења. Посебно значајана проблематика у вези са животном средином је отпад чије прикупљање, транспорт, обрада и одлагање су једна од приоритетних важности за човечанство. Ипак, недовољно развијена свест људи о значају и важности овог питања, као и широким последица неосвојивања у вези са отпадом на адекватан начин, заједно са моћивом корисношћу је савим довољна за извршиоце кривичних дела да своје незаконите активности осмислују и у вези са различитим врстама отпада. У овој врсти криминалних радњи се најчешће јављају организоване криминалне групе, што ову врсту криминалних делатности чини још тежом. Наведена проблематика је изузетно значајна и комплексна, а у овом раду је најважније посвећена организованом еколошком криминалности у вези са кријумчарењем опасних отпада, као једном од јавних облика организоване еколошке криминалности.

<sup>1</sup> Рад је настао као резултат на Пројекту „Биосенсинг технологије и глобални систем за континуирана истраживања и интегрисано управљање екосистемима“ у 2015. години, чији носилац је Универзитет у Новом Саду, а финансиран је од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС (број пројекта 43002).

**Кључне речи:** *организовани криминалије, животна средина, опасан отпад, кријумчарење*

## 1. Уводна разматрања

Животна средина је све више предмет интересовања стручне, научне, али и опште јавности, јер је њено очување питање опстанка, а негативни ефекти промена у животној средини представљају озбиљан проблем. Једно од најзначајнијих питања у вези са животном средином је питање отпада и због тога постоји велики број прописа који се односе на његово прикупљање, транспорт, обраду и одлагање, као уопште поступање са отпадом. Под отпадом се подразумева сваки материјал или предмет који настаје у току обављања производне, услужне или друге делатности, предмети искључени из употребе, као и отпадне материје које настају у потрошњи и које са аспекта произвођача, односно потрошача нису за даље коришћење и морају се одбацити.<sup>2</sup> Према Закону о управљању отпадом<sup>3</sup> (члан 5. став 1. тачка 17) отпад је свака материја или предмет који је садржан у листи категорија отпада који власник одбацује или намерава да одбаци у складу са законом. Постоје разне врсте отпада, од којих је за питање организованог еколошког криминалитета посебно значајан опасни отпад. Опасни отпад се може одредити спрема карактеристика као што су експлозивност, запаљивост, склоност оксидацији, инфективност и слично. Законом о управљању отпадом (члан 5. став 1. тачка 18) опасан отпад је дефинисан као онај отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика утврђених посебним прописима укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте упакован.

Један од основних задатака сваке земље је управљање отпадом, које уколико је неадекватно представља изузетно велик проблем са аспекта заштите животне средине. Проблематика управљања отпадом је резултат убрзане индустријализације земаља, опасности од исцрпљивања неких стратешких ресурса и прогресивног раста укупне количине свих врста чврстог отпада. Питање управљања отпадом је стандардизовано на наднационалном нивоу, а комплексност ове проблематике се огледа у увођењу интегралног система управљања отпадом, под којим се подразумева низ делатности и активности које обухватају: превенцију настајања отпада, сма-

---

<sup>2</sup> Министарство пољопривреде и заштите животне средине - Агенција за заштиту животне средине, <http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=207&id=202&akcija=showXlinked>

<sup>3</sup> Службени гласник РС број 36/2009 и 88/2010.

њење количине отпада и његових опасних карактеристика, третман отпада, планирање и контролу делатности и процеса управљања отпадом, транспорт отпада, успостављање, рад, затварање и одржавање постројења за третман отпада, мониторинг и саветовање и образовање у вези делатности и активности на управљању отпадом.<sup>4</sup> Интегрални систем управљања отпадом се заснива на избору и примени ефикасних технологија.

Борба за очување животне средине захтева адекватну законску регулативу, увођење посебних технологија у индустрију, стандардизацију у области производње и индустрије, привреде и саобраћаја. Евидентно је да се на свим нивоима, од локалног до међународног улажу изузетни напори за очување и унапређење свих аспеката животне средине, али се истовремено улажу још већи напори у борби против угрожавања животне средине чији је један од најтежих облика представљају организоване криминалне активности у вези са опасним отпадом.

## **2. Управљање отпадом и прекогранично кретање отпада**

У Републици Србији је донета посебна за период 2010- 2019. године и према подацима о количини отпада реално се процењује да је количина опасног отпада који се ствара у Републици Србији, а потиче из свих постројења, укључујући постројења која су у обавези да прибаве интегрисану дозволу, око 100.000 t/год., док историјско загађење износи такође око 100.000 тона.<sup>5</sup> Стратегијом су дефинисани краткорочни и дугорочни циљеви у вези са управљањем отпадом којима треба да се обезбеди развијање одрживог система управљања отпадом ради смањења загађења животне средине и деградације простора. Управљање отпадом је делатност од општег интереса, па се тако Законом о управљању отпадом (члан 1) уређују врсте и класификација отпада, планирање управљања отпадом, субјекти управљања отпадом, одговорности и обавезе у управљању отпадом, организовање управљања отпадом, управљање посебним токовима отпада, услови и поступак издавања дозвола; прекогранично кретање отпада, извештавање о отпаду и база података, финансирање управљања отпадом, надзор као и друга питања од значаја за управљање отпадом. У овом закону посебно је уређено питање управљања опасним отпадом (члан 44), према коме третман опасног отпада има приоритет у односу на третмане другог отпада и врши се само у постројењима која имају дозволу за третман опасног отпада у складу са овим законом, а Влада Републике Србије обезбе-

---

<sup>4</sup> Министарство пољопривреде и заштите животне средине - Агенција за заштиту животне средине, <http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=207&id=202&akcija=showXlinked>

<sup>5</sup> Службени гласник РС број 29/10, стр.25, [http://www.kombeg.org.rs/Slike/CeTranIRazvojTehnologija/Statika/strategija\\_upravljanja\\_otpadom\\_konacno.pdf](http://www.kombeg.org.rs/Slike/CeTranIRazvojTehnologija/Statika/strategija_upravljanja_otpadom_konacno.pdf)

ђује спровођење мера поступања са опасним отпадом. Свако кретање опасног отпада је могуће само уз постојање посебног документа о кретању опасног отпада (члан 46). Овај документ попуњава произвођач, односно власник и свако ко преузима опасан отпад, а образац документа о кретању опасног отпада, као и упутство за његово попуњавање је прописан од стране министра.

Увоз опасног отпада је забрањен (члан 71. став 6), осим изузетно, када се ради о појединим врстама опасног отпада које су потребне као секундарне сировине у прерађивачкој индустрији у Републици Србији, у ком случају се у складу са националним циљевима прераде тих отпада, могу увозити на основу дозволе коју издаје министарство. Увоз овог опасног отпада може се дозволити под условом да постоји постројење за прераду тог отпада за чији рад је издата дозвола, у складу са законом. Влада Републике Србије одређује поједине врсте опасног отпада које се могу увозити као секундарне сировине.

### 3. Организовани криминалитет

Организовани криминалитет представља посебан појавни облик криминалитета у коме се као учинилац кривичних дела јавља организована криминална група. Према Кривичном законнику Републике Србије<sup>6</sup> (члан 112. став 35) организована криминална група је група од три или више лица, која постоји одређено време и делује споразумно у циљу вршења једног или више кривичних дела за која је прописана казна затвора од четири године или тежа казна, ради непосредног или посредног стицања финансијске или друге користи.<sup>7</sup> Организоване криминалне групе се баве најразличитијим кривичним делима, као што је неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога, организовање проституције, кријумчарење људи и друго. Организоване криминалне групе, по правилу, карактеришу: хијерархијски уређена организација са прецизном поделом посла, конспиративност у деловању, тенденција да трају без временског ограничења, монополистичко деловање на тржишту криминалних активности и друго. Ове и друге особине „класичне“ криминалне организације у суштини представљају основне дистинктивне црте у односу на разне друге организације, за које је такође типично да у мањој или већој мери, повремено или у континуитету, смишљено или ситуационо, односно на други начин или сходно другим околностима, делују противзаконито, а то је значајно ради

---

<sup>6</sup> Службени гласник РС број 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005 – испр., 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013 и 108/2014.

<sup>7</sup> Исто и Законик о кривичном поступку (члан 2. став 1. тачка 33), Службени гласник РС број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014.

разликовања, како у односу на друге нелегалне организације (нпр. терористичке), тако и са циљем разликовања у односу на друге, иначе легалне организације, које у једном делу свог деловања, временески или просторно повезано, такође могу да крше законска правила, као што је то, на пример, случај са привредним субјектима који су актери економског, односно привредног криминалитета.<sup>8</sup>

Организоване криминалне групе су прошириле своју незакониту делатност и на поље еколошког криминалитета у вези са отпадом. Организоване криминалне групе које су умешане у трговину и кријумчарење отпадом су веома специфичне по својим карактеристикама и не уклапају се у „традиционални-класични“ модел криминалних организација о којима је било речи, јер веома подсећају на привредна предузећа у којима сваки од чланова криминалне организације има тачно одређене задатке. Структура ових организованих криминалних група у основи личи на привредне субјекте, односно имају исту или сличну пословну структуру у којој постоје разни облици контроле, као и дисциплинска одговорност чланова.<sup>9</sup>

Наведено није изненађујуће јер је опште познато да су организоване криминалне групе високо адаптивне и опстају у различитим условима стварајући и модификујући унутрашњу структуру у правцу смањења ризика од откривања и хватања. Посебно у вези са кријумчарењем отпада, организоване криминалне групе скоро искључиво користе корупцију, као начин остварења својих циљева, док је насиље мало заступљено или изостаје у потпуности. Иако је организовани криминал само са малим уделом у кријумчарењу опасног отпада, у односу на пример кријумчарење наркотика или оружја, никако се не сме потценити опасност овог облика криминалитета. Статистички је број откривених и процесуираних случајева релативно мали, али треба имати у виду да се ради о тзв. „граничном“ појавном облику криминалитета, односно он се често води као привредни криминалитет, где су правна лица окривљени, па не постоји ближа, односно прецизнија идентификација овог појавног облика криминалитета. Важно је напоменути и да статистички подаци о организованим криминалним групама не обухватају све случајеве, јер се често дешава, на пример у Немачкој да јавни тужилац овакве случајеве раздваја у више кривичних поступака да би се избегли комплексни кривични случајеви компликовани за процесуирање.<sup>10</sup>

<sup>8</sup> Шкулић М., Организовани криминалитет - Појам, појавни облици, кривична дела и кривични поступак, Београд 2015, стр.48.

<sup>9</sup> T. Frohlich, Final Report/Organised environmental crime in a few Candidate Countries, Kassel 2003, p.146.

<sup>10</sup> Frohlich T., Final report / Organised environmental crime in the EU Member States, Kassel 2003, p.4.

Посебно су опасне комбиноване криминалне активности организованих криминалних група, као на пример, кријумчарење велике количине наркотика у опасном отпаду који се превози прекогранично. Овакав вид кријумчарења је изузетно опасан, јер цариници и уколико детектују овај вид кријумчарења нису обучени, а ни опремљени за издвајање пакета дроге скривене у отровним течностима или чврстим материјама, а пример је кријумчарење од стране нарко картела који је шверцовао своју робу у цистернама које превозе различите облике индустријског опасног отпада.<sup>11</sup> У оваквим случајевима је потребно кријумчарену робу издвојити и деконтаминирати на лицу места, да би се могла користити као доказ у поступку. Ово би требало да раде посебно обучена и стручна лица, јер различита хемијска једињења која се налазе у различитим врстама опасног отпада изазивају опасне и тешке болести за оне који рукују њима, уколико се са њима не поступа на стручан начин. Стандардна пракса у оваквим случајевима је да се хемикалије враћају натраг у камионе или да се издвајају и стављају одвојено од камиона. Откривање и доказивање еколошког организованог криминалитета захтева велику стручност полицијских и правосудних органа, тако да често изостаје ефикасан контролни механизам када је овај облик криминалитета у питању.

#### 4. Кријумчарење опасног отпада

У индустријски развијеним земљама се производи велика количина опасног отпада, а нема довољно простора за његово складиштење. Према неким проценама, на годишњем нивоу се у Европи произведе око 1 300 милиона тона отпада, од чега је око 40 милиона тона опасног отпада и ова количина расте на годишњем нивоу око 10%.<sup>12</sup> Осим тога, постоје изузетно сложене, захтевне и изузетно скупе прописане процедуре за његово одлагање, што је имало за последицу стварање новог начина решавања овог проблема у индустријски развијеним земљама и то на тај начин што се опасни отпад „извози“ у неразвијене земље, првенствено земље Африке и источне Европе, што је и до неколико десетина пута јефтиније. Према Базелској конвенцији о контроли прекограничног кретања опасног отпада и његовом одлагању забрањен је његов извоз у државу или групе држава које припадају економској и/или политичкој интеграцији организација које су потписнице, посебно у земље у развоју, које својим законодавством забрањују увоз, или ако има разлога да се верује да се отпадом који је у пи-

---

<sup>11</sup> Видети: McCarton A., *Drugs Smuggled to US in Toxic Waste*, <https://www.thefix.com/content/cartels-transporting-drugs-toxic-waste91436>

<sup>12</sup> Више видети: Frohlich T., *op.cit.*, p.20.

тању неће управљати на еколошки прихватљив начин, у складу са критеријумима који су установљени од страна потписника.<sup>13</sup>

Први медијски извештаји о овој проблематици датирају још из 80-их година прошлог века, у којима се јавност упозоравала на неконтролисано одлагање милиона тона опасног отпада у Африку и источну Европу. Један од разлога пораста кријумчарења отпада и његовог незаконитог депоновања је тај што одлагање отпада на прописан начин изискује изузетно велике трошкове. Процењује се да се од незаконитих активности илегалног депоновања отпада и кријумчарења забрањеног опасног отпада годишње остварује профит од око 10-12 милијарди долара широм света.<sup>14</sup> Осим тога, ова изузетно профитна криминална активност, има јак утицај и на економске, односно финансијске токове и то дугорочни.<sup>15</sup>

Кријумчарење се може сматрати “традиционалном делатношћу“ организованих криминалних група, која се разликују само по предмету кријумчарења. Овај облик криминалне делатности је изузетно профитабилан, а по правилу захтева организовану логистику, па се у томе најбоље сналазе организоване криминалне групе које су способне да реализују радњу извршења овог кривичног дела. Уз кријумчарење се везују и нека друга кривична дела као што је на пример фалсификовање исправа и прикривање. Кривичним закоником Републике Србије предвиђено је кријумчарење као посебно кривично дело (члан 230) које има основни и тежи облик. Основни облик чини лице које се бави преношењем робе преко царинске линије избегавајући мере царинског надзора или ко избегавајући мере царинског надзора пренесе робу преко царинске линије наоружан, у групи или уз употребу силе или претње. Радња извршења је алтернативно одређена, а запређена казна је казна затвора од шест месеци до пет година и новчана казна. Тежи облик кривичног дела кријумчарења чини онај ко се бави продајом, растурањем или прикривањем неоцарињене робе или организује мрежу препродаваца или посредника за растурање такве робе. Бављење подразумева да извршилац врши кривично дело више пута и да то чини тако што му то представља одређену рутинску активност којом редовно стиче приход.<sup>16</sup> Запређена казна за тежи облик је казна затвора од једне до осам

<sup>13</sup> Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and their Disposal article 4 (2e), <http://www.basel.int/portals/4/basel%20convention/docs/text/baselconvention-text-e.pdf>

<sup>14</sup> Commission for Environmental Cooperation three countries working together to protect our shared environment, <http://www.cec.org/Page.asp?PageID=122&ContentID=2659>.

<sup>15</sup> Више видети: Barone G., Narciso G., Organized crime and business subsidies: Where does the money go?, *Journal of Urban Economics* vol 86, March 2015, pp.98-110.

<sup>16</sup> Шкулић М., Организовани криминалитет - Појам, појавни облици, кривична дела и кривични поступак, Београд 2015, стр.306-307.

година и новчана казна. Роба која је предмет кријумчарења се обавезно одузима. Одузеће се и превозно или друго средство чија су тајна или скровита места искоришћена за пренос робе која је предмет основног облика кривичног дела кријумчарења или које је намењено за извршење тих кривичних дела, уколико је власник или корисник возила то знао или је могао и био дужан да зна и ако вредност робе која је предмет кривичног дела прелази једну трећину вредности тог средства у време извршења кривичног дела. У глави 24 «Кривична дела против животне средине» је предвиђено кривично дело Уношење опасних материја у Србију и недозвољено прерађивање, одлагање и складиштење опасних материја (члан 266). Основни облик извршења овог кривичног дела је противно прописима уношење у Србију радиоактивних или других опасних материја или опасних отпадака, или превози, прерада, одлагање, сакупљање или складиштење такве материје или отпадака. Запрећена казна је казна затвора од шест месеци до пет година и новчана казна. Онај ко организује вршење дела казниће се затвором од три до десет година и новчаном казном. Први тежи облик овог кривичног чини онај ко злоупотребом свог службеног положаја или овлашћења дозволи или омогући да се у Србију унесу материје или отпатци предвиђеним основним обликом извршења овог кривичног дела, или омогући да се такве материје или отпатци превозе, прерађују, одлажу, сакупљају или складиште. За овај облик је прописана казна затвора од једне до осам година и новчана казна. Уколико је услед дела из наведена два облика дошло до уништења животињског или биљног света великих размера или до загађења животне средине у тој мери да су за његово отклањање потребни дуже време или велики трошкови, учинилац ће се казнити затвором од две до десет година и новчаном казном. У случају да суд изрекне условну осуду за ово кривично дело, односно било који његов облик, суд може одредити обавезу учиниоцу да у одређеном року предузме одређене прописане мере заштите од јонизујућих зрачења или друге прописане мере заштите.

Према статистичким подацима, технике које најчешће користе криминалне организације када је у илегални отпад су: коришћење лажних докумената, подношење нетачних података у царинској декларацији и прикривање.<sup>17</sup>

## 5. Закључна разматрања

У случајевима организованих и прекограничних облика еколошког криминалитета, односно криминалитета против животне средине ради се о тешким кривичним делима, која имају озбиљне и далекосежне последице

---

<sup>17</sup> Frohlich T., *op.cit.*, p.151.



по животну средину. Последице се манифестују на локалном, националном и глобалном нивоу и често је овај облик криминалитета повезан са насиљем, корупцијом и прањем новца.<sup>18</sup> Криминалне активности организованих криминалних група у сфери животне средине су посебно усмерене на: илегалну трговину животињским и биљним врстама; илегалну трговину супстанцама које оштећују озонски омотач, опасним хемикалијама и штетним пестицидима; незаконити транспорт и промет разних врста токсичног, радиоактивног и другог опасног отпада; незаконит, неконтролисан и непријављен риболов; незакониту сјечу и промет дрвета (сакупљање, транспорт, куповина или продаја супротно националном законодавству); биолошку пиратерију и превоз контролисаних биолошки или генетски модификованих материјала; незаконито одлагање уља и других отпада у морима и океанима; и незакониту експлоатацију минералних сировина и кријумчарење горива, како би се избјегло плаћање пореза и контрола емисије издувних гасова.<sup>19</sup> Еколошки криминалитет је у својим бројним конкретним облицима прекогранични криминалитет. "Пословни процес" еколошких кривичних дела може имати међународне димензије што се посебно односи на трговину опасним отпадом из индустријализованих земаља у земље Трећег света.<sup>20</sup> Транснационални еколошки криминалитет је криминалитет у порасту и то један од најбрже растућих облика прекограничног организованих криминалних активности који је познат по великом профиту и малом ризику за оне који су укључени у кријумчарење. Транснационални еколошки криминалитет карактеришу специфичне мреже кријумчарења у које су укључене и криминалне групе које се баве неким другим облицима незаконите трговине. Међутим, и поред свих специфичности овог појавног облика криминалитета, посебну отежавајућу околност представља одсуство ммеђународних уговора за спречавање, сузбијање и кажњавање трансационалног криминала животне средине који укључује и кријумчарење.<sup>21</sup>

Организовани еколошки криминалитет нужно захтева сарадњу држава јер се, по правилу, ради о прекограничном појавном облику криминалитета. Међутим, евидентно је и поред великог броја инструмената међународне правне помоћи у кривичним стварима постојање правних празнина

<sup>18</sup> Bejatović S., Šikman M., Transnacionalni ekološki kriminalitet, Zbornik radova - Međunarodna naučnostručna konferencija "Suzbijanje kriminaliteta I evropske integracije s osvrtom na ekološki kriminalitet", Trebinje 2014, стр. 14.

<sup>19</sup> Ibidem, стр. 24.

<sup>20</sup> Spapens T., Cross-border Police Cooperation in Tackling Environmental Crime, str.1, - [http://www.inece.org/conference/9/papers/Spapens%20Paper\\_Netherlands\\_Final.pdf](http://www.inece.org/conference/9/papers/Spapens%20Paper_Netherlands_Final.pdf)

<sup>21</sup> Видети: Elliott L., Fighting Transnational Environmental Crime, Journal of International Affairs no. 1/2012, pp. 87-104.

и ипак још недовољне регулативе која би синхронизовала међудржавну сарадњу у оваквим случајевима и омогућила благовремену реакцију надлежних органа. Јачање међусобног поверења и учвршћивање не оперативне сарадње је значајна полазна тачка са које се прелази на оперативну сарадњу у кривичним истрагама.<sup>22</sup>

С обзиром на све наведено, може се рећи да је кријумчарење и илегално уношење нуклеарног материјала, радиоактивног отпада и других опасних материја делатност организованог криминала која је нарочито опасна, нарочито због опасних својстава предмета ове врсте кријумчарења, а то су: нуклеарни материјали, радиоактивни отпад и друге опасне материје.<sup>23</sup> У вези са кријумчарењем отпада и то посебно опасног отпада нарочито је опасно кријумчарење физионог нуклеарног горива, као и борбеног уранијума који се користи за израду атомске бомбе.

Проблем отпада представља један од најважнијих проблема са којима се човечанство данас суочава. На то указује већ и сама чињеница да се сваке године произведе око 50 милиона метричких тона (Mt) електронског отпада, од чега се само 10% рециклира.<sup>24</sup> На основу националних, регионалних и глобалних извештаја у медијима и од стране невладиних организација одређене врсте отпада су предмет кривичних дела, а ту спадају: електронски отпад, возила која више нису за употребу, батерије, гуме од аутомобила, индустријски отпад.<sup>25</sup> Трговина отпадом се не врши само у оквиру ЕУ, копненим и воденим саобраћајем, већ се отпад кријумчари и у земље трећег света, првенствено Азију и Африку. Трговина опасним отпадом има краткоричне и дигорочне негативне последице на животну средину коју чини и само друштво. Негативне последице се огледају у повећању загађења, угрожавању флоре и фауне, редукацији биодиверзитета и нарушавању еколошког баланса. Опасан отпад је такође веома опасан и за здравље људи.

---

<sup>22</sup> Sparens T., op.cit. p.9.

<sup>23</sup> Амицић Г., Ђулум Д., Кријумчарење и илегално уношење нуклеарног материјала и радиоактивног отпада као облик угрожавања еколошке безбедности, Безбједност - Полиција – Грађани број 3-4/13, стр.145.

<sup>24</sup> UNODC, Transnational Organized Crime in East Asia and the Pacific A Threat Assessment, 2013, p.103, [https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/TOCTA\\_EAP\\_web.pdf](https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/TOCTA_EAP_web.pdf)

<sup>25</sup> UNEP, Waste Crime – Waste Risks Gaps in Meeting the Global Waste Challenge, p.24, <http://www.unep.org/environmental-governance/Portals/8/documents/rra-wastecrime.pdf>

*Tatjana D. Bugarski, Ph.D., Associate Professor  
University of Novi Sad  
Faculty of Law Novi Sad  
T.Bugarski@pf.uns.ac.rs*

## **Challenges of Organized Environmental Crime**

**Abstract:** *Environment as the totality of natural and man-made values and their relationships, is a complex problem that is not just a challenge for the law in the sense that it is protected from intrusion, but also for the negative social phenomena such as crime. Dynamic negative social phenomenon, immanent to every society, crime is constantly in the process of "adaptation" in terms of modification of existing and creation of new forms. One of the contemporary forms of crime is an environmental crime which multiplies its concrete forms of manifestation, which is due to the extraordinary diversity of the environment in which offenders constantly find new enforcement cases. Especially significant issues regarding the environment is waste whose collection, transport, treatment and disposal is one of the priority importance for humanity. However, insufficient awareness of the significance and importance of this issue, as well as the harmful consequences of failure in connection with the waste in an appropriate manner, together with the motive of greed is enough for offenders to deal with illegal activity and exercise in relation to different types of waste. In this type of criminal activity usually occur organized criminal group that this type of criminal activity makes it even more difficult. These problems are extremely important and complex, in this paper, attention is given to the organized environmental crime in connection with smuggling of hazardous waste, as one of the forms of organized environmental crime.*

**Key words:** *organized crime, the environment, hazardous waste, smuggling*

Датум пријема рада: 29.12.2015.